

KRAJOWY TRYBUNAŁ DS. AZYLU

Nr 18031582

REPUBLIKA FRANCUSKA

Pan Mukhtar ABLYAZOV

W IMIENIU NARODU FRANCUSKIEGO

Pan Beaufays
Przewodniczący

Krajowy trybunał ds. azylu

(3. sekcja, 2. izba)

Przesłuchanie z dnia 29 lipca 2020 r.

Czytanie z dnia 29 września 2020 r.

W związku z następującym postępowaniem:

Pan Mukhtar ABLYAZOV, reprezentowany przez panią Piquois, panią Tcholakian i panią Prosper, wniósł do Trybunału skargę i trzy pisma procesowe, zarejestrowane w dniach 5 lipca 2018 r., 17 lutego 2020 r., 30 kwietnia 2020 r. i 15 czerwca 2020 r., i zwrócił się do Trybunału o:

1) Stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 31 maja 2018 r., na mocy której dyrektor generalny francuskiego Urzędu Ochrony Uchodźców i Bezpieństwoców (OFPRA) oddalił jego wnioski o udzielenie azylu, i uznanie go za uchodźcę lub, w przeciwnym razie, przyznanie mu ochrony uzupełniającej;

2) Obciążenie OFPRA kwotą pięciu tysięcy euro (5.000 €), która ma być wypłacona panu ABLYAZOVOWI na podstawie art. 75, I ustawy nr 91-647 z dnia 10 lipca 1991 r.

Pan ABLYAZOV, obywatel Kazachstanu, urodzony 16 maja 1963 roku, oświadcza, że:

obawia się, że będzie narażony na prześladowanie lub poważną krzywdę ze strony władz Kazachstanu, jeśli wróci do kraju pochodzenia, z powodu swojej opozycyjnej działalności politycznej;

nie ma istotnych podstaw, by uznać go winnym poważnych przestępstw prawa zwyczajowego w rozumieniu art. 1, F, b) Konwencji Genewskiej, ponieważ wszystkie postępowania sądowe, które go dotyczyły, były umotywowane politycznie; pismo w sprawie dobrowolnej interwencji nie może zostać przyjęte.

Na podstawie dwóch pism procesowych, zarejestrowanych w dniach 3 lutego i 30 kwietnia 2020 r., OFPRA stwierdza, że skargę należy oddalić. Stwierdza, że:

zarzuty podniesione przez skarżącego są bezzasadne, a polityczne powody ścigania nie mogą podważyć negatywnego charakteru oszustwa, w które jest on zamieszany;

- Istnieją istotne podstawy, aby sądzić, że był on winny poważnych przestępstw prawa zwyczajowego w rozumieniu art. 1, F, b) Konwencji Genewskiej.

W piśmie interwencyjnym, zarejestrowanym w dniu 13 maja 2020 r., Pan Yerkin Tatischev, reprezentowany przez panią Kay Gatjens i panią Agnes Laget, zwraca się do Trybunału o uwzględnienie wniosków zawartych w pismach procesowych w obronie OFPRA. Twierdzi, że:

- interwencja jest dopuszczalna, ponieważ była uzasadniona wystarczającym interesem ze względu na charakter i przedmiot sporu toczącego się przed Trybunałem jako brata ofiary zabójstwa, za które p. ABLYAZOV został skazany na karę dożywocia w Kazachstanie; istnieją istotne podstawy, by przypuszczać, że p. ABLYAZOV popełnił poważne przestępstwo prawa zwyczajowego w rozumieniu art. 1, F, b) Konwencji Genewskiej, wynikające z wyroku dożywocia wydanego przez sądy kazachstańskie za nakazanie zabójstwa jego brata, Yerzhana Tatischeva, w 2004 roku.

Podano do wiadomości:

- zaskarżoną decyzję;
- inne dokumenty w sprawie.

Podano do wiadomości:

- działania dochodzeniowe podjęte w dniach 1 października 2019 r., 6 stycznia 2020 r., 24 stycznia 2020 r. i 24 czerwca 2020 r. na podstawie art. R. 733-15 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu;
- pismo z dnia 9 marca 2020 r. skierowane przez prezesa Trybunału do organu sądowego na podstawie art. L. 713-5 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu;
- rozporządzenie z dnia 17 czerwca 2020 r. ustanawiające zamknięcie postępowania wyjaśniającego w dniu 10 lipca 2020 r. w trybie art. R. 733-13 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu.

Podano do wiadomości:

- Konwencję Genewską z dnia 28 lipca 1951 r. oraz protokół podpisany w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r. dotyczący statusu uchodźców;
- kodeks o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu;
- francuską ustawę nr 91-647 z dnia 10 lipca 1991 r.

Strony były regularnie powiadamiane o dniu rozprawy.

Zostały one przesłuchane podczas rozprawy, która odbyła się za zamkniętymi drzwiami i na której ogłoszono postanowienie przewodniczącego sądu pierwszej instancji, na podstawie art. 733-1-1 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu:

- sprawozdanie p. Huebner, sprawozdawczyni;
- wyjaśnienia p. ABLYAZOVA, wysłuchane w języku rosyjskim przy wsparciu pani Shevagi i pana Barbiera, tłumaczy przysięgłych;
- uwagi pani Piquois i pani Tcholakian;
- oraz uwagi przedstawicieli dyrektora generalnego OFPRA.

W drodze dodatkowego zarządzenia z dnia 29 lipca 2020 r., wydanego na podstawie art. R. 733-29 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu,

przewodniczący sądu pierwszej instancji wezwał strony do przedstawienia uwag dotyczących dokumentów przesłanych do Trybunału po zakończeniu dochodzenia przez rzecznika generalnego Sądu Apelacyjnego w Paryżu i Ministra Spraw Wewnętrznych, zarejestrowanych odpowiednio w dniach 14 i 17 lipca 2020 r.

W dniu 30 lipca 2020 r. zarejestrowano oświadczenie złożone po przesłuchaniu dla pana ABLYAZOVA w odpowiedzi na zarządzenie o dalszym postępowaniu wyjaśniającym.

Oświadczenie złożone po przesłuchaniu, zarejestrowane w dniu 6 sierpnia 2020 r., została sporządzona przez Dyrektora Generalnego OFPRA w odpowiedzi na zarządzenie o dalszym postępowaniu wyjaśniającym.

Zważywszy, że:

W sprawie interwencji pana Tatisheva:

1. Każda osoba, która może uzasadnić swój wystarczający interes ze względu na charakter i przedmiot sporu, może wnieść interwencję do sędziego azyłowego. Taka interwencja, która ma charakter pomocniczy, nie skutkuje jednak nadaniem jej autorowi statusu strony postępowania, a zatem nie może przyznać mu prawa dostępu do akt postępowania. Trybunał stosuje ponadto ogólną zasadę proceduralną, zgodnie z którą orzeczenie w sprawie głównej nie może zostać opóźnione w wyniku interwencji.

2. Ograniczając się do stwierdzenia, że jest bratem zmarłej osoby trzeciej, którą przedstawia jako wcześniejszą ofiarę skarżącego w wyniku zabójstwa, za które ten ostatni został skazany w swoim kraju pochodzenia, pan Tatishev nie uzasadnia, ze względu na charakter i przedmiot sporu pomiędzy panem ABLYAZOVEM a OFPRA, wystarczającego interesu, który mógłby uczynić go osobiście dopuszczalnym do interwencji.

W sprawie wniosku o azyl:

3. Pan ABLYAZOV, obywatel Kazachstanu, urodzony 16 maja 1963 r. w Galkino, utrzymuje, że obawia się prześladowania ze strony władz Kazachstanu z powodów politycznych. Twierdzi on, że w marcu 1998 r. nabył bank Turan Alem, zwany później BTA, w odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert ogłoszone przez państwo w ramach operacji prywatyzacyjnej. Miesiąc później prezydent N. Nazarbayev mianował go ministrem energetyki Kazachstanu. Po upadku rządu, do którego należał on w październiku 1999 roku, odmówił objęcia nowego stanowiska w rządzie, publicznie potępiając korupcję panującą w aparacie państwowym Kazachstanu na korzyść klanu prezydenckiego. 18 listopada 2001 roku uczestniczył w założeniu ruchu opozycyjnego „Demokratyczny Wybór Kazachstanu (DWK)”. W odwecie został aresztowany w marcu 2002 r. i skazany na sześć lat pozbawienia wolności za nadużycie stanowiska, defraudację i uchylanie się od płacenia podatków w czasie pełnienia swoich funkcji ministerialnych. Kanał telewizyjny i opozycyjne gazety, których wówczas był właścicielem, albo zostały zamknięte, albo ich siedziby zostały podpalone. Podczas pobytu w areszcie przekazał on swoje udziały w BTA swojemu wspólnikowi, Yerzhanowi Tatishevowi, aby zapobiec ich nielegalnemu przywłaszczeniu przez państwo. W tym czasie był pośrednim właścicielem 75% kapitału banku. Został zwolniony w wyniku ułaskawienia przez prezydenta w maju 2003 r. w następstwie nacisków międzynarodowych związanych z nienależytym traktowaniem w areszcie. Następnie przeprowadził się do Moskwy, gdzie kontynuował swoją działalność opozycyjną, tworząc w 2004 r. siedzibę kazachstańskiej opozycji oraz kanał opozycyjny K+. W październiku 2004 roku był ofiarą zamachu na terytorium Rosji. W lutym 2005 r. prezydent N. Nazarbayev zaproponował mu stanowisko prezesa zarządu banku BTA Banku, które zwolniło się po śmierci jego partnera, pana Tatisheva, wskutek

nieszczęśliwego wypadku w grudniu 2004 r. Warunkiem propozycji było przekazanie państwu 50% kapitału

banku i zaprzestanie działalności politycznej. Przyjął on tę propozycję, aby zapewnić sobie bezpieczeństwo, i objął nowe funkcje w maju 2005 r., nie ulegając jednak naciskom związanym z przekazywaniem udziałów państwu i jednocześnie kontynuując potajemnie swoją działalność opozycyjną. Naciski ze strony prezydenta N. Nazarbajewa, mające na celu uzyskanie kontroli nad bankiem, nigdy nie ustawały, a następnie nasiliły się. W styczniu 2009 roku, świadomy, że jego aresztowanie jest nieuchronne, postanowił opuścić swój kraj i znaleźć schronienie w Londynie. Następnie 4 lutego BTA Bank został znacjonalizowany. Miesiąc później wszczęto dochodzenie karne przeciwko niemu i niektórym jego podwładnym w sprawie defraudacji funduszy BTA przez zorganizowaną grupę. Jednocześnie bank BTA wytoczył pozwy cywilne przed sądami Wielkiej Brytanii. W ramach tych postępowań w Wielkiej Brytanii, orzeczeniem z dnia 21 sierpnia 2009 r., wydano nakaz zamrożenia jego majątku i ujawnienia jego części. W styczniu 2011 r. otrzymał od służb bezpieczeństwa policji brytyjskiej ostrzeżenie, w którym poinformowano go o istnieniu poważnego zagrożenia dla jego życia i bezpieczeństwa oraz o niemożności zapewnienia mu ochrony przez policję. W lipcu 2011 r. uzyskał status uchodźcy w Wielkiej Brytanii. Po ataku i zważywszy na liczne groźby opuścił on nielegalnie Wielką Brytanię. Następnie przebywał we Francji i we Włoszech, gdzie mieszkała jego żona i dzieci. W grudniu 2011 roku jego kanał telewizyjny K+ wyemitował materiał filmowy na temat brutalnego stłumienia strajku w Zhanaozen w Kazachstanie przez policję, co wywołało narodowy skandal, a następnie wzmożone represje wobec opozycji. W lutym 2012 r. sąd wyższej instancji z siedzibą w Londynie skazał go zaocznie na dwadzieścia dwa miesiące pozbawienia wolności za „obrazę sądu”, ponieważ nie zastosował się do nakazu przekazania majątku. 31 maja 2013 r. władze Kazachstanu przekonały włoską policję do przeszukania miejsca zamieszkania jego żony i córki we Włoszech, sądząc, że on również tam przebywa. Pod jego nieobecność zostały one zatrzymane i wydalone do Kazachstanu pod eskortą kazachstańskich dyplomatów, co wywołało polityczny skandal na najwyższym szczeblu państwa włoskiego, trwający do czasu ich powrotu do tego kraju pod koniec grudnia pod naciskiem włoskiej minister spraw zagranicznych, pani Emmy Bonino. 31 lipca został zatrzymany przez policję francuską i poddany ekstradycji na podstawie dwóch wniosków o ekstradycję, złożonych przez Ukrainę i Federację Rosyjską, za oszustwa i zorganizowane oszustwa grupowe, a wszystko to w związku ze sprawą BTA Banku. Został on odnaleziony przez prywatnych detektywów pracujących w imieniu władz Kazachstanu, na podstawie informacji zebranych przez byłego dyrektora francuskiego wywiadu wewnętrznego, pana Squarciniego. 8 stycznia 2014 r. władze brytyjskie powiadomiły go o zamiarze odebrania mu statusu uchodźcy, a decyzja ta została ostatecznie podjęta w dniu 23 października. 9 grudnia 2016 r. Rada Państwa unieważniła dekret z dnia 17 września 2015 r., na mocy którego Prezes Rady Ministrów wydał zgodę na jego ekstradycję władzom rosyjskich, uzasadniając to tym, że o ekstradycję wnioskowano w celach politycznych. W momencie zwolnienia generał Dutbaev, starszy oficer Kazachstańskiego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego (KNB), który dostarczał mu informacji na temat jego bezpieczeństwa w latach 2005–2009, został aresztowany i oskarżony o zdradę stanu w Kazachstanie. 20 kwietnia 2017 roku ogłosił w portalach społecznościowych odrodzenie się ruchu politycznego DWK oraz wezwał do aresztowania prezydenta N. Nazarbajewa i ustanowienia republiki parlamentarnej. Decyzją z dnia 13 lipca 2017 roku Interpol wycofał pana ABLYAZOVA z listy systemu Red Notice, uznając, że postępowanie karne toczne przeciwko niemu w Kazachstanie ma dominujący wymiar polityczny. Następnie 20 września 2017 r., dziewięć miesięcy po unieważnieniu we Francji dekretu o jego ekstradycji na rzecz władz rosyjskich, został on skazany w Kazachstanie na dwadzieścia lat pozbawienia wolności za zlecenie zabójstwa swojego byłego partnera, pana Tatisheva, w 2004 r., mimo że przeprowadzone w tamtym czasie dochodzenie i działania wymiaru sprawiedliwości wykazały, że był to wypadek podczas polowania, za który osoba trzecia, pan Tokmadi, została ostatecznie skazana za nieumyślne spowodowanie śmierci w wyniku zaniedbania. Ta nowa decyzja została podjęta na podstawie zeznań samego pana

Tokmadiego, który zeznał przeciwko niemu po tym, jak został poddany torturom w areszcie.

W sprawie kraju, w odniesieniu do którego badane są obawy:

4. Podczas gdy skarżący spontanicznie zgłosił, że posiada paszport środkowoafrykański, którego nie mógł zbadać urząd ani Trybunał, sam fakt wydania paszportu nie jest wystarczającą okolicznością do stwierdzenia, że dana osoba rzeczywiście dysponuje prawami i obowiązkami związanymi z posiadaniem obywatelstwa kraju, w którym został on wydany. Ponieważ pan ABLYAZOV oświadczył, że ten dokument podróży został mu wydany w sposób dyskretny przez władze środkowoafrykańskie bez żadnej procedury uznawania obywatelstwa tego kraju, dokument ten nie może być wystarczający do stwierdzenia, że może on korzystać z tego obywatelstwa, zwłaszcza że nie został on sporządzony na jego nazwisko. Należy zatem zbadać jego obawy dotyczące Kazachstanu, tj. jedyne go kraju, którego jest obywatelem.

W sprawie istnienia uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodów politycznych:

5. Zgodnie z postanowieniami art. 1, A, 2 Konwencji Genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. oraz protokołu podpisanego w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., za uchodzącą należy uznać każdą osobę, która „obawia się prześladowania ze względu na rasę, religię, narodowość, przynależność do określonej grupy społecznej lub poglądy polityczne, przebywa poza krajem, którego jest obywatelem, i nie może lub z powodu tej obawy nie chce ubiegać się o ochronę ze strony tego kraju”. Postanowienia art. L. 723-4 kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu, dotyczące gwarancji proceduralnych uznawanych w odniesieniu do osób ubiegających się o ochronę we Francji, przewidują, że fakt, iż skarżący był już przedmiotem prześladowań lub poważnej krzywdy lub bezpośredniego zagrożenia takim prześladowaniem lub krzywdą, stanowi istotną przesłankę co do podstawowego charakteru obaw skarżącego przed prześladowaniem lub rzeczywistym ryzykiem doznania poważnej krzywdy, chyba że istnieją dokładne i poszlakowe dowodysugerujące, że takie prześladowania lub takie poważne ataki nie powtórzą się.

6. W dniu podjęcia tej decyzji, liczne dowody zawarte w aktach sprawy pozwalają stwierdzić, że pan ABLYAZOV jest politycznym przeciwnikiem obecnie rządzącego reżimu kazachstańskiego. Te same dowody pozwalają również stwierdzić, że padał on już wcześniej ofiarą prześladowań i gróźb prześladowań na podstawie tego samego powodu politycznego ze strony władz jego kraju i może obawiać się ponownego prześladowania w przypadku powrotu do Kazachstanu.

7. Z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynika, że pan ABLYAZOV był już prześladowany przez władze swojego kraju z powodów politycznych. W związku z tym wyrok z 2002 r. skazujący go na sześć lat pozbawienia wolności za „nadużywanie władzy, defraudację i uchylanie się od płacenia podatków”, a następnie ułaskawienie przez prezydenta N. Nazarbayeva po roku pozbawienia wolności i nieodpowiedniego traktowania, noszą wszystkie cechy wyroku skazującego na podstawie prawa zwyczajowego z pobudek politycznych, bardzo powszechnego i szeroko stosowanego sposobu prześladowania przeciwników politycznych w republikach byłego Związku Radzieckiego. Dostępna publicznie dokumentacja pozwala na ustalenie, że kazachstański aparat sądowiczy i represyjny jest instrumentem w rękach władz. W związku z tym w raporcie amerykańskiego Departamentu Stanu na temat sytuacji praw człowieka w Kazachstanie w 2013 roku, któremu nie zaprzeczają również nowsze źródła, zwrócono uwagę na to, że prokuratorzy odgrywają niemal rolę sędziów, a korupcja przejawia się na wszystkich szczeblach postępowania sądowego. Według tego

sprawozdania, mimo iż sędziowie są dobrze opłacani, to jednak w większości spraw karnych zabiegają o łapówki w zamian za stronnicze decyzje. Ten sam raport opublikowany w 2020 r.

wskazuje na istnienie istotnych przeszkód dla niezawisłości sądownictwa. W sprawozdaniu rocznym Freedom House „Freedom in the World 2020 - Kazakhstan”, opublikowanym w marcu 2020 r., stwierdza się, że sądownictwo jest podporządkowane władzy wykonawczej w zakresie, w jakim prezydent mianuje lub wyznacza sędziów bezpośrednio na wniosek Najwyższej Rady Sądownictwa, nawet mianowanej przez samego prezydenta. Na sędziów wywierana jest presja polityczna, a korupcja dotyka całego sądownictwa. W związku z tym skazanie skarżącego w 2002 roku, a następnie jego ułaskawienie rok później, wpisuje się w znany tryb działania kazachstańskiego sądownictwa i musi być traktowane jako oznaka politycznej niechęci ze strony byłego sojusznika, a następnie ułaskawienia użytego jako ostrzeżenia przez prezydenta N. Nazarbayeva wobec osoby, która sprzeciwiła się mu, rezygnując z funkcji ministra, i uczestniczyła w tworzeniu 18 listopada 2001 roku ruchu opozycyjnego zwanego „Demokratyczny Wybór Kazachstanu” (DWK). W związku z tym istnieją istotne podstawy, by sądzić, że wyrok ten miał motyw polityczny i stanowił prześladowanie.

8. Następnie, mimo iż zarzuty skarżącego dotyczące prób zamachu na jego życie w Moskwie nie są poparte dowodami rzeczowymi, ustalono, że w styczniu 2011 r. władze brytyjskie poinformowały go o istnieniu zagrożeń dla jego bezpieczeństwa i o niemożności zapewnienia mu ochrony. Mimo iż źródła tych zagrożeń nie zostały jednoznacznie określone przez władze brytyjskie, istnieją istotne podstawy, by sądzić, że pochodzą one z Kazachstanu. Rzeczywiście, wynika to z wielu publicznie dostępnych informacji, w szczególności z artykułu *Human Rights Watch* z 22 lipca 2013 r. czy też z apelu skierowanego do władz włoskich przez troje ekspertów ONZ ds. praw człowieka o zapewnienie ich powrotu do Włoch, w którym informują o tym, że warunki, w jakich żona i jedna z córek skarżącego zostały w 2013 r. poddane nakazowi deportacji przez władze włoskie do Kazachstanu przy użyciu środków, w szczególności lotniczych, zaplanowanych i dostarczonych przez władze Kazachstanu, są zbliżone do próby pozasądowego aresztowania, które miało na celu wywarcie presji na skarżącego, a motyw ten miał charakter polityczny. Ponadto, po tym wydarzeniu, które stało się skandalem politycznym, Włochy zapewniły powrót tych dwóch osób na swoje terytorium i uznały je za uchodźców. Przypadek ten ilustruje to, co regularnie potępiają niezależni obserwatorzy. Przymusowe aresztowania, pozasądowe zatrzymania i torturowanie przeciwników w instytucjach penitencjarnych to metody powszechnie stosowane przez władze Kazachstanu. W związku z tym Rada Praw Człowieka ONZ doprowadziła do ujawnienia licznych przypadków naruszenia praw podstawowych w sprawie Iskandera Yerimbetova, brata Botagoz Jardemalie, byłej pracownicy BTA, która została obrońcą wnioskodawcy i uzyskała status uchodźcy w Belgii. Z tej opinii przyjętej przez grupę roboczą Rady ds. przymusowego zatrzymania, opublikowanej w dniu 7 grudnia 2018 r., wynika, że waga zaobserwowanych naruszeń kwalifikuje jego aresztowanie i zatrzymanie jako przymusowe. Z artykułu *Human Rights Watch* z 15 lutego 2018 r. zatytułowanego „Kazachstan: businessmen oskarża o stosowanie tortur” wynika również, że ten ostatni miał rzekomo być poddawany torturom w areszcie śledczym, w związku z czym organizacja wezwała do wszczęcia dochodzenia. Takie przypadki stosowania tortur, mające na celu wymuszenie zeznań od świadków lub podejrzanych w sprawach politycznych, były również odnotowane w raportach amerykańskiego Departamentu Stanu, w tym w publicznie dostępnych raportach za trzy ostatnie lata, tj. 2017, 2018 i 2019, a nawet przez organizację pozarządową *Międzynarodowe Biuro ds. Praw Człowieka i Praworządności w Kazachstanie* (KIBHR), która odnotowała sto piętnaście skarg dotyczących stosowania tortur w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2016 roku, z czego 75% przypadków miało miejsce na etapie dochodzenia. W raporcie *Amnesty International* z marca 2016 roku, „Dead end justice, impunity for torture in Kazakhstan”, przytoczono również przypadki stosowania tortur w postępowaniu karnym. Autorzy tych różnych raportów zwracają uwagę, że skargi w

sprawie stosowania tortur wobec przedstawicieli władz bardzo rzadko prowadzą do postawienia zarzutów,

a większość powodów wycofuje swoje zeznania. Najnowszy raport roczny *Human Rights Watch* opublikowany w 2020 r. wskazuje, że spośród stu dziewiętnastu skarg w sprawie stosowania tortur, zarejestrowanych w pierwszej połowie 2019 r., tylko trzynaście zostało objętych postępowaniem sądowym i informuje o obawach obrońców praw człowieka w związku z wycofywaniem skarg licznych ofiar kilka miesięcy po skandalu, który wywołało nagranie wideo, przedstawiające strażników więziennych torturujących zatrzymanych. W odniesieniu do innych krewnych skarżącego publicznie dostępna dokumentacja wskazuje na liczne przypadki prześladowań. W związku z tym władze polskie odmówiły ekstradycji przeciwnika i zastępcy lidera partii Alga, Muratbeka Ketebayeva, i zażądały usunięcia go z systemu Red Notice Interpolu z uwagi na to, że zarzuty były motywowane politycznie. Brytyjski sędzia ekstradycyjny odmówił ekstradycji Igora Kononko, współnika pana ABLYAZOVA oskarżonego o udział w defraudacjach finansowych w sprawie BTA, również z powodów politycznych. W odpowiedzi na zastosowanie systemu Red Notice Interpolu, jego szwagier, Syrym Shalabayev, został uznany za uchodźcę w lutym 2016 roku przez władze litewskie. Jego żona i córka uzyskały status uchodźcy we Włoszech po skandalu politycznym związanym z ich deportacją do Kazachstanu. Jego były ochroniarz, Alexander Pavlov, został ostatecznie objęty ochroną przed ekstradycją i uzyskał status uchodźcy decyzją hiszpańskiego Sądu Najwyższego po postępowaniu, które było silnie naznaczone próbami wywierania nacisku, jak opisano w artykule hiszpańskiego dziennika *El Pais*, opublikowanym 14 marca 2014 roku. Wreszcie, jego była pracownica i obrońca, pani Jardemalie, wspomniana już w tym ustępie, była również poddana próbie wprowadzenia w Belgii, mimo że miała tam już przyznany status uchodźcy.

9. Istnieją również bardzo niepokojące oznaki ryzyka prześladowań oraz nieudane próby ekstradycji omawianej osoby na Ukrainę i do Federacji Rosyjskiej zgłoszone władzom francuskim, a także rozpowszechnienie międzynarodowego nakazu aresztowania i wykorzystanie systemu Red Notice Interpolu. Procedury te, oparte na postępowaniach wszczętych pod zarzutem defraudacji finansowej w zarządzie BTA Banku, w rzeczywistości okazały się być pośrednimi manipulacjami władz Kazachstanu, których rzeczywisty cel polityczny został ostatecznie wskazany w toku dwóch równoległych, wiarygodnych i niezależnych procedur: z jednej strony przez Radę Państwa w decyzji z 9 grudnia 2016 r., a z drugiej — przez Interpol w decyzji z 13 lipca 2017 r. W swojej decyzji Interpol ustalił, że, pomimo zwyczajowego charakteru prawnego użycia systemu Red Notice wobec omawianej osoby w sprawie BTA, motywacja władz Kazachstanu miała dominujący wymiar polityczny. Jednakże takie nadużywanie prawa karnego i podstawowych instrumentów współpracy międzynarodowej w sprawach karnych do celów głównie politycznych stanowi poważny atak na zasadę wzajemnego zaufania, która leży u podstaw współpracy między państwami, mającej na celu zwalczanie bezkarności, i stanowi formę prześladowania osoby, która pada ofiarą takich działań. Ten poważny atak świadczy o gotowości Kazachstanu do poświęcenia znaczących środków prawnych, w tym tych, z których może korzystać w ramach stosunków międzynarodowych, w celu zwalczania przeciwnika politycznego. Te niepokojące realia metod stosowanych w Kazachstanie doprowadziły ponadto do tego, że w dniu 7 grudnia 2016 r. specjalny sprawozdawca ONZ ds. tortur Nils Melzer wezwał władze francuskie, aby nie dokonywały ekstradycji skarżącego do Rosji ze względu na ryzyko jego dalszej ekstradycji do Kazachstanu, gdzie, według niego, istniały poważne podstawy, aby sądzić, że będzie narażony na ryzyko stosowania tortur. Fakt, że Unia Europejska zawarła z Kazachstanem umowę o partnerstwie i wzmocnionej współpracy, która wchodzi w życie z dniem 1 marca 2020 r. i która zawiera w szczególności rozdział poświęcony współpracy sądowej, sam w sobie nie podważa powyższych uwag dotyczących dowodów politycznego umotywowania postępowania wszczętego przeciwko wnioskodawcy przez Kazachstan w sprawie BTA.

10. Okoliczności przedstawione Trybunałowi pozwalają również na stwierdzenie, że zaangażowanie polityczne pana ABLYAZOVA jest nadal aktualne, a jego ruch jest zakazany w Kazachstanie. Po zwolnieniu we Francji, w grudniu 2016 roku, w szczególności reaktywował on partię DWK w portalach społecznościowych. 13 marca 2018 r. ta partia polityczna została uznana przez sąd w stolicy Kazachstanu za „organizację ekstremistyczną podlegającą do niezgody narodowej”. Według dokumentu *Amnesty International* z 27 marca 2018 r. (AU 63/18, EUR 57/8122/2018, Kazachstan), decyzja ta została podjęta na podstawie niejasno sformułowanej ustawy „antyekstremistycznej”, a przedstawiciel prokuratury generalnej oświadczył, że partia ta „utrzymuje negatywny wizerunek władzy i wzbudza postawy protestowe”, oraz zapowiedział, że wszelkie wsparcie udzielane tej partii opozycyjnej, w tym w formie komentarzy w portalach społecznościowych, będzie uznawane za przestępstwo, podlegające karze na mocy przepisów antyekstremistycznych. Ten rodzaj przestępstwa stanowi jednak przestępstwo polityczne ze względu na swój charakter, a wiele przypadków aresztowań i ścigania działaczy DWK zostało następnie odnotowanych przez międzynarodowych obserwatorów i organizacje praw człowieka, m.in. przez *Human Rights Watch* w opublikowanym w 2019 r. raporcie światowym. Rezygnacja prezydenta N. Nazarbajewa w marcu 2019 r. nie pozwala na zmianę tego stanu, ponieważ jego następcą, prezydent K. J. Tokajev, ściśle kontynuuje politykę swojego poprzednika, a prezydent N. Nazarbajev pozostał na czele wpływowej Rady Bezpieczeństwa i otrzymał tytuł „Ojca Narodu”, gwarantujący mu dożywotni immunitet sądowy, co opisano w artykule AFP opublikowanym w *Le Point*, zatytułowanym „Prezydenckie wybory w Kazachstanie bez Nazarbajewa” z 8 czerwca 2019 roku.

11. Z powyższego wynika zatem, że pan ABLYAZOV słusznie obawia się, w rozumieniu wyżej przytoczonych postanowień Konwencji Genewskiej, prześladowań w przypadku powrotu do swojego kraju z powodu zaangażowania w opozycyjną działalność polityczną.

W sprawie wniosków związanych z zastosowaniem klauzuli wyłączającej:

12. Zgodnie z art. 1 sekcja F Konwencji Genewskiej: „*Postanowienia niniejszej Konwencji nie mają zastosowania do osoby, w stosunku do której istnieją istotne podstawy, aby sądzić, że: a) dokonała zbrodni przeciwko pokojowi, zbrodni wojennej lub zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu aktów międzynarodowych opracowanych dla ustanowienia przepisów odnoszących się do tych zbrodni; b) dokonała poważnej zbrodni o charakterze niepolitycznym poza państwem, które ją przyjęło, przed uznaniem jej za uchodźcę; c) jest winną czynów sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych*”. Zgodnie z art. L. 711-3 akapit drugi kodeksu o wjeździe i pobycie cudzoziemców oraz prawie do azylu, „*Ta sama sekcja F ma również zastosowanie do osób, które są podlegaczami lub współsprawcami zbrodni lub czynów wymienionych w tej sekcji lub które są w niej osobiście dorozumiane*”.

13. Zgodnie z wytycznymi Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w sprawie stosowania klauzul wyłączających, opublikowanymi w dniu 4 września 2003 r., głównym celem klauzul wyłączających jest pozbawienie winnych odrażających czynów i poważnych przestępstw prawa zwyczajowego międzynarodowej ochrony przyznanej uchodźcom w celu ochrony integralności instytucji azylu. Te same wytyczne przypominają nam jednak, że, biorąc pod uwagę potencjalnie

poważne konsekwencje wykluczenia, ważne jest, aby stosować je z wielką ostrożnością i dopiero po pełnym rozważeniu konkretnych okoliczności każdego przypadku.

14. W odniesieniu do definicji poważnego przestępstwa według prawa zwyczajowego i zgodnie z tymi samymi wytycznymi, ta przyczyna wykluczenia dotyczy osób, których przestępstwa popełnione w przeszłości w ramach innej jurysdykcji są szczególnie poważne z uwagi na kilka czynników, takich jak rozmiar szkody wyrządzonej osobie fizycznej lub szkody majątkowej oraz rodzaj kary, jaką ponosi ona w danym systemie prawnym. W swojej decyzji nr 2003485 DC z dnia 4 grudnia 2003 r., dotyczącej ustawy nr. 52-893 z dnia 25 lipca 1952 r. w sprawie prawa do azylu, Rada Konstytucyjna orzekła, że waga przestępstwa, które może wykluczyć daną osobę z korzystania z ochrony międzynarodowej, musi być oceniona w świetle zasad francuskiego prawa karnego, natomiast Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) w swojej analizie prawnej „*Wykluczenie: artykuły 12 i 17 dyrektywy kwalifikacyjnej (2011/95/UE)*”, opublikowanej w styczniu 2016 r., stwierdza, że przez „poważne przestępstwo” należy rozumieć przestępstwo o dużym znaczeniu, poważny czyn podlegający karze lub inne przestępstwo uważane za szczególnie poważne, popełnione umyślnie i podlegające ściganiu w większości systemów prawnych.

15. Wreszcie w swoim „*Praktycznym przewodniku*” w sprawie wykluczenia, opublikowanym w styczniu 2017 r., Urząd przypomina, że poziom dowodów na istnienie „*istotnych podstaw do przypuszczeń*”, że dana osoba popełniła poważne przestępstwo z zakresu prawa zwyczajowego, jest wyższy niż poziom stosowany do oceny ryzyka przy określaniu potrzeby ochrony międzynarodowej. W szczególności w odniesieniu do osób, które były ścigane lub zostały skazane za przestępstwo w kraju pochodzenia, przewodnik przypomina, że konieczne jest sprawdzenie, czy takie ściganie jest zgodne z prawem i czy skarżący był na przykład ścigany lub skazany ze względów politycznych. W przewodniku przypomina się również, że konkretne zachowanie może być uznawane za przestępstwo w państwie pochodzenia wnioskodawcy, ale nie w państwie przyjmującym, oraz że wyrok skazujący nie oznacza automatycznie, że należy stosować klauzule wykluczające.

W odniesieniu do oskarżeń o masowe oszustwa i defraudację, które zarzuca się panu ABLIAZOVOWI:

16. OFPRA stwierdza, że wyrok skazujący skarżącego na dwadzieścia dwa miesiące pozbawienia wolności, potwierdzony w postępowaniu odwoławczym przez brytyjskie sądy cywilne, za obrazę sądu, a także nakaz zwrotu BTA Bankowi łącznej kwoty 4,6 mld USD w ramach tego postępowania cywilnego, pozwalają uznać, że istnieją istotne podstawy, aby sądzić, że w swoim kraju pochodzenia był on winny poważnych przestępstw prawa zwyczajowego w rozumieniu art. 1, F, b) wyżej wymienionej Konwencji Genewskiej. Urząd zauważa, że przestępstwo gospodarcze o takiej skali oraz masowe oszustwa finansowe odnotowane w tych decyzjach pozwalają w wystarczającym stopniu stwierdzić, że skarżący popełnił poważne przestępstwo prawa zwyczajowego w swoim kraju, a następnie zbiegł za granicę w styczniu 2009 r. Urząd uważa również, że próby ingerencji władz Kazachstanu w brytyjskie sądownictwo, uznawane i honorowane przez samych sędziów brytyjskich, nie są wystarczające, by zakwestionować udowodniony charakter oszustwa na wielką skalę, popełnionego przez skarżącego.

17. Jednakże, ograniczając się do oparcia na orzeczeniach cywilnych sądów brytyjskich w celu uzasadnienia wykluczenia skarżącego, OFPRA nie dostarcza wystarczających dowodów, aby wykazać istnienie istotnych podstaw, by przypuszczać, że p. ABLIAZOV

dopuszczył się poważnego przestępstwa prawa zwyczajowego w Kazachstanie przed 2009 r., o charakterze tych, które prawdopodobnie wchodzi w zakres art. 1, F, b) wyżej wymienionej Konwencji Genewskiej.

18. W istocie i po pierwsze, wyrok skazujący pana ABLYAZOVA na dwadzieścia dwa miesiące pozbawienia wolności za obrazę sądu, wydany przez sąd brytyjski, najprawdopodobniej nie wchodzi w zakres definicji poważnego przestępstwa prawa zwyczajowego w rozumieniu i do celów stosowania klauzuli wykluczającej, przewidzianej w art. 1, F, b) wyżej wymienionej Konwencji Genewskiej, ponieważ wyrok ten nie opiera się na poważnej szkodzie na osobie lub mieniu, lecz raczej stanowi sankcję karną za uchybienie procesowe skarżącego w ramach powództw cywilnych, którym był poddany w Wielkiej Brytanii.

19. Po drugie, samo odwołanie się do brytyjskich decyzji cywilnych, jak również do decyzji brytyjskiego sędziego z dnia 23 października 2014 r. o odebraniu panu ABLYAZOVOWI statusu uchodźcy, które nie są wiążące dla francuskich organów administracyjnych i sądowych odpowiedzialnych za sprawy azylowe, nie jest wystarczające, aby stwierdzić istnienie istotnych podstaw, by sądzić, że pan ABLYAZOV jest sprawcą poważnego przestępstwa prawa zwyczajowego, popełnionego w jego kraju pochodzenia przed 2009 r. Jeżeli Urząd zauważy, że klasyfikacja poważnych przestępstw prawa zwyczajowego może mieć zastosowanie do ważnych przestępstw gospodarczych, takich jak defraudacja środków finansowych oraz przypadki masowych i systematycznych oszustw gospodarczych, które spowodowały poważne straty zarówno dla państwa pochodzenia, jak i dla osób fizycznych i przedsiębiorstw prawa prywatnego, sama ta kwalifikacja nie jest wystarczająca, aby ustalić istotne podstawy, by sądzić, że takie przestępstwa zostały popełnione. Konieczne jest również istnienie wystarczająco namacalnych, obiektywnych, bezstronnych i poważnych dowodów umożliwiających ocenę i ustalenie w szczególności progu wagi takich przestępstw, w odniesieniu do szkód wyrządzonych osobom trzecim lub gospodarce danego państwa. Wręcz przeciwnie, istnieją istotne podstawy, by sądzić, że postępowanie cywilne i karne wszczęte przeciwko panu ABLYAZOVOWI pod przykrywką sprawy BTA w Kazachstanie lub w innych obcych jurysdykcjach jest w rzeczywistości umotywowane celem politycznym.

20. W związku z tym, po trzecie, z wyżej wymienionych decyzji Rady Stanu i właściwych organów Interpolu wynika, że polityczny cel postępowania karnego wszczętego w Federacji Rosyjskiej i Ukrainie z inicjatywy BTA Banku został ustalony. W ujęciu bardziej ogólnym i zgodnie z zasadami przywołanymi powyżej w pkt 15, przytoczonymi przez EASO w odniesieniu do standardów dowodowych, organy azylowe nie mogą logicznie opierać się na postępowaniu karnym opartym na motywach politycznych, aby, po pierwsze, wskazać istnienie obaw przed prześladowaniami politycznymi i, po drugie, oprzeć się na tym samym postępowaniu karnym w celu wykluczenia osoby będącej ofiarą takiego prześladowania ze statusu uchodźcy. Z wyżej przytoczonej decyzji Interpolu, która unieważnia użycie systemu Red Notice w stosunku do skarżącego, wynika zatem w szczególności, że użycie to zostało oparte na nakazie aresztowania w związku z postępowaniem karnym wszczętym w dniu 2 marca 2009 r. przed sądami Kazachstanu przeciwko panu ABLYAZOVOWI i ponad dwudziestu innym osobom za sprzeniewierzenie na dużą skalę środków BTA przez zorganizowaną grupę. Z końcem tego postępowania pan ABLYAZOV został rzekomo w dniu 7 czerwca 2017 r. skazany przez kazachstańskie sądy na karę dwudziestu lat pozbawienia wolności za nadużycie zaufania. W związku z tym, zdaniem Interpolu, postępowanie karne wszczęte w Kazachstanie w 2009 roku w związku z aferą BTA opiera się na motywach politycznych.

Co za tym idzie, wszystkie fakty przypisywane panu ABLYAZOVOWI i postawione mu oskarżenia dotyczące domniemanego poważnego oszustwa popełnionego na szkodę BTA Banku wynikają z postępowania karnego wszczętego w Kazachstanie lub w Federacji Rosyjskiej, którego motyw polityczny został wskazany we Francji przez Radę Stanu oraz przez Interpol, a co za tym idzie — są efektem prześladowań. Ten modus operandi jest ponadto zgodny

z ustaleniami organizacji *Freedom House* na temat funkcjonowania tej byłej republiki radzieckiej, opisanymi w jej raporcie „*Nations in Transit 2012: Kazakhstan*”, któremu nie zaprzeczają również nowsze źródła. Przedstawia on system polityczny, w którym osobista lojalność wobec prezydenta N. Nazarbajewa ma fundamentalne znaczenie, dostęp do nominacji i zasobów jest związany z lojalnością wobec prezydenta, a konsekwencją tego oligarchicznego systemu jest systemowa korupcja i całkowite wymieszanie sfery politycznej i gospodarczej. Elity rządzące kierują się chęcią zysku, realizowaną poprzez pozyskanie majątku, kontrolę i podział przedsiębiorstw i zasobów gospodarczych. W tego typu postradzieckich gospodarkach powszechne są wrocie przejęcia (tzw. *rejderstwa*) przedsiębiorstw w sposób niekomercyjny, w tym poprzez przymusowe bankructwa, dochodzenia podatkowe, rzeczywiste groźby, postępowania karne lub stosowanie przemocy — zwłaszcza gdy dane przedsiębiorstwo wspiera finansowo partie opozycyjne lub opozycyjną działalność polityczną. Ekspert w tej kwestii, profesor David Lewis, uznany na arenie międzynarodowej specjalista ds. byłych sowieckich republik socjalistycznych, który pracował zwłaszcza dla *International Crisis Group* jako dyrektor ds. Azji, występował zarówno przed Radą Stanu, jak i przed sądami i władzami brytyjskimi i którego niezależność i obiektywizm nie jest istotnie kwestionowany przez OFPRA, przypomina, że te działania prawne opierają się bardziej na decyzjach politycznych niż na faktycznym naruszeniu prawa lub aktach korupcji w systemie oligarchicznym czy też nieprzejrzystości prawa, a celowy brak przejrzystości systemów regulacyjnych i ładu administracyjno-regulacyjnego czyni wielu przedsiębiorców podatnymi na zagrożenia w przypadku prowadzenia dochodzeń w sprawie ich działalności. Takie wykorzystywanie prawa jako broni przeciwko liderom opozycji od dawna jest, zdaniem eksperta, preferowanym sposobem działania reżimu kazachstańskiego, który ma na celu zachowanie pozorów legalności i ograniczenie krytyki ze strony społeczności międzynarodowej.

21. Zatem, biorąc pod uwagę dowody, na których Trybunał może się oprzeć, nie ma wystarczająco obiektywnego dowodu, który pozwoliłby na ustalenie okoliczności i rzeczywistych przyczyn nacjonalizacji BTA przez klan prezydenta N. Nazarbajewa w 2009 r., kiedy to skarżący przedstawił wyjątkowo szczegółowe świadectwo procesu politycznego, który doprowadził do tej nacjonalizacji, co potwierdza hipotezę celowego wywierania nacisku politycznego w celu przejęcia banku. Żadne dostępne publicznie dowody nie pozwalają nam wykluczyć hipotezy, że operacja ta była motywowana wyłącznie chęcią odzyskania kontroli politycznej i ekonomicznej nad sektorem bankowym, który do tego czasu pozostawał obszarem relatywnej swobody w celu przyciągnięcia nowego pokolenia przedsiębiorców dysponujących umiejętnościami finansowymi, a nie deklarowaną chęcią ratowania banku znajdującego się w trudnej sytuacji, w kontekście tego, że wszystkie banki kazachstańskie ucierpiały w wyniku kryzysu finansowego z 2008 r. Żadne wiarygodne, obiektywne i niezależne źródło władz Kazachstanu nie może zatem na dzień wydania niniejszej decyzji wykazać, że BTA zostało znacjonalizowane w 2009 r. w ramach operacji ratunkowej po masowych nadużyciach, za które odpowiedzialność można by przypisać wnioskodawcy.

22. Wreszcie po czwarte, istnieją również precyzyjne, poważne i spójne dowody, które podkreślają wyraźne próby wywierania wpływu przez podmioty zewnętrzne na organy azyłowe i skłaniania ich do podejmowania decyzji niekorzystnych dla pana ABLYAZOVA. Brytyjskie organy sądowe, uznając, że próby ingerencji osób trzecich na nie miały wpływu na ich decyzje, przyznały w ten sposób samo istnienie takiej ingerencji. Postępowanie ekstradycyjne przeprowadzone przeciwko panu ABLYAZOVOWI przez Federację Rosyjską i Ukrainę w związku z nadużyciami finansowymi popełnionymi na szkodę BTA lub jego klientów umożliwiło

ustalenie, że państwa te działały wspólnie z władzami Kazachstanu w celu przekazania im pana ABLYAZOVA. Trybunał potępia również jawne próby wpływania na treść jego orzeczenia przez osoby trzecie. Trybunał, przytaczając jedynie najbardziej rażące fakty, był w szczególności adresatem koperty złożonej anonimowo w sekretariacie Trybunału i przedłożonej na ogólne polecenie francuskiej policji krajowej, która zawierała dokumenty dotyczące domniemanego oszustwa na dużą skalę popełnionego przez skarżącego. W odpowiedzi na zarządzone przez Trybunał postępowanie wyjaśniające Minister Spraw Wewnętrznych oświadczył, że przedłożone dokumenty nie pochodzą od jego służb ani nie zostały przez nie sporządzone.

23. W związku z tym, biorąc pod uwagę surowe warunki oceny dowodów niezbędnych do ustalenia istotnych podstaw, by sądzić, że osoba zagrożona prześladowaniami politycznymi w swoim kraju musi zostać wykluczona z ochrony przyznanej przez Konwencję Genewską, ani dowody przedłożone sędziemu azylowemu, ani dochodzenie nie wykazują na dzień wydania niniejszej decyzji, że istnieją istotne podstawy, by sądzić, że pan ABLYAZOV dopuścił się w Kazachstanie przestępstw finansowych, masowych nadużyć finansowych, naruszenia zaufania lub defraudacji o takiej wadze, że mogą one być zakwalifikowane jako poważne przestępstwo prawa zwyczajowego w rozumieniu i dla celów stosowania Artykułu 1, F, b) Konwencji Genewskiej.

W sprawie skazania pana ABLYAZOVA w Kazachstanie za współudział w zabójstwie:

24. Strona trzecia zwróciła uwagę Trybunału i OFPRA, w toku postępowania, na dowody związane z wnioskiem o ekstradycję złożonym Francji przez władze Kazachstanu, na podstawie wyroku skazującego skarżącego przez sądy Kazachstanu za wydanie nakazu zabójstwa Yerzhana Tatisheva, jego byłego współpracownika. W odpowiedzi na czynność dochodzeniową Trybunału prokuratura w Paryżu ograniczyła istnienie i treść tej procedury ekstradycji.

25. Pomimo, że krajowy sąd azylowy, ze względu na swój urząd, nie jest związany opinią wydaną przez sędziego sądowego w odpowiedzi na wniosek o ekstradycję osoby ubiegającej się o azyl, może on jednak uwzględnić wszystkie przedłożone mu dowody, w tym te znajdujące się w aktach ekstradycyjnych, jeżeli zostały one przedłożone temu sądowi. W tym względzie wyrok skazujący wydany przez sąd karny w kraju pochodzenia za współudział w zabójstwie stanowi zasadniczo wystarczający dowód pozwalający stwierdzić, że istnieją istotne podstawy, by sądzić, że sprawca popełnił poważne przestępstwo prawa zwyczajowego w rozumieniu i do celów stosowania art. 1 lit. F, b) Konwencji Genewskiej.

26. Jednakże, z tych samych powodów, które zostały przedstawione w punktach 12–15 powyżej, Trybunał, wykluczając z ochrony konwencyjnej osobę, która była przedmiotem postępowania lub wyroku skazującego w kraju pochodzenia, ma obowiązek sprawdzić, czy postępowanie to było zgodne z prawem i czy skarżący nie był ścigany lub skazany z pobudek politycznych.

27. Po pierwsze, wiele dowodów w aktach sprawy i opisanym wyżej śledztwie wskazuje i ilustruje fakt kontroli władz Kazachstanu nad aparatem sądowym, istnienie powszechnej w tym kraju praktyki stosowania postępowań sądowych prawa zwyczajowego przeciwko przeciwnikom politycznym i wreszcie motywów politycznych, które negatywnie wpływają na różne procedury i postępowania sądowe prowadzone nie

tylko przeciwko skarżącemu, ale również przeciwko wielu członkom jego rodziny i jego otoczeniu politycznemu lub zawodowemu. Te

okoliczności stanowią pierwszą poważną oznakę braku wiarygodności niedawnego postępowania karnego wszczętego przeciwko panu ABLYAZOVOWI pod zarzutem współudziału w zabójstwie osoby zmarłej w wyniku zabójstwa w 2004 r. którego sprawca został ostatecznie skazany we wrześniu 2007 r. za zabójstwo.

28. Po drugie, ten niedawny wyrok skazujący wpisuje się w chronologię wydarzeń, która również budzi poważne wątpliwości co do wiarygodności tych oskarżeń, a liczne ingerencje w postępowania brytyjskie, a następnie trybunału sprawiedliwości, dowodzą istnienia chęci wpłynięcia na normalny tok postępowania sądowego. W rzeczywistości te postępowania karne wszczęto dopiero po grudniu 2016 r., kiedy to Francja ostatecznie odrzuciła wniosek o ekstradycję złożony przez władze rosyjskie. Wznowienie tej sprawy karnej, mimo iż prawomocny wyrok w niej zapadł ponad dziesięć lat temu, doprowadziło do tego, że kazachstańskie sądy skazały pana ABLYAZOVA na karę dożywotniego pozbawienia wolności w dniu 27 listopada 2018 r. w pierwszej instancji, co zostało potwierdzone w postępowaniu apelacyjnym w dniu 10 stycznia 2019 t., to jest niecałe dwa miesiące po pierwszym wyroku. Pan ABLYAZOV, skazany zaocznie w tych dwóch wyrokach, podkreśla, że nigdy nie został poinformowany o tych postępowaniach i nigdy odwoływał się od wyroku z dnia 27 listopada 2018 r., ponieważ o nim nie wiedział.

29. Po trzecie, warunki wznowienia tego postępowania karnego w Kazachstanie należy przeanalizować w świetle międzynarodowych standardów, które regulują podstawowe zasady postępowania karnego i wynikające z nich prawo do uczciwego procesu. Jednakże, w świetle tych fundamentalnych zasad dokumenty znajdujące się w aktach ekstradycyjnych, którymi dysponuje sąd, nie pozwalają na stwierdzenie wiarygodności warunków, na jakich osoba prawomocnie skazana w dniu 3 września 2007 r. za zabójstwo innej osoby mogłaby dziesięć lat później dokonać samooskarżenia w sprawie zabójstwa tej samej osoby i wskazania współników. Ze śledztwa wynika również, że zeznanie samooskarżające pana Tokmadiego zostało uzyskane, gdy ten przebywał w areszcie za inne czyny przestępcze niezwiązane ze sprawą zabójstwa pana Tatisheva.

30. Wreszcie, Trybunał przypomniał w punkcie 8 tej decyzji o częstotliwości stosowania tortur i nieodpowiedniego traktowania podczas wymuszania zeznań w aresztach śledczych w Kazachstanie, w szczególności w procesach politycznych. Różne źródła niezależne od władz Kazachstanu, takie jak pisemne oświadczenie członków Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 11 października 2017 r., zapytanie parlamentarne z dnia 17 listopada 2017 r. skierowane do Komisji Europejskiej czy też raport *Freedom House „Kazachstan przetrzymuje obywateli jako zakładników w pogoni za przeciwnikami reżimu”* z dnia 12 marca 2018 r., podają, że istnieją poważne podejrzenia co do tego, iż zeznanie pana Tokmadiego w sprawie zabójstwa pana Tatisheva mogło zostać uzyskane w wyniku tortur.

31. W związku z tym, biorąc pod uwagę surowe warunki oceny dowodów niezbędnych do ustalenia istotnych podstaw, aby sądzić, że osoba zagrożona prześladowaniami politycznymi w swoim kraju ma zostać wykluczona z ochrony z powodu popełnienia w nim przed jego opuszczeniem poważnego przestępstwa z zakresu prawa zwyczajowego, ani informacje przedłożone sędziemu azylowemu, ani też dochodzenie nie pozwalają na dzień wydania niniejszego orzeczenia na wskazanie, że istnieją istotne podstawy, by sądzić, że pan ABLYAZOV współuczestniczył w zabójstwie popełnionym w 2004 roku w Kazachstanie, ani, w szczególności, nie pozwalają na to jedyne dokumenty i wyroki karne wydane przez władze Kazachstanu, które pojawiają się w ich wniosku o ekstradycję. Trybunał zwraca w tym względzie uwagę, że OFPRA

wyraźnie utrzymywał ustnie na rozprawie, że nie zamierza opierać się na tym wyroku skazującym za współudział w zabójstwie, aby poprzeć wykluczenie skarżącego z prawa do azylu.

W sprawie stosowania art. 75-I ustawy z dnia 10 lipca 1991 r.:

32. Zgodnie z art. 75, I ustawy z dnia 10 lipca 1991 r.: „we wszystkich przypadkach sędzia nakazuje stronie odpowiedzialnej pokrycie kosztów postępowania lub, w razie braku takiej możliwości, stronie przegrywającej, zapłatę drugiej stronie kwoty ustalonej przez sąd w odniesieniu do poniesionych kosztów (...)”. W okolicznościach niniejszej sprawy nie ma potrzeby obciążania OFPRA kwotą, o którą wnioskował pan ABLYAZOV, w celu pokrycia poniesionych przez niego wydatków, które nie dotyczyły kosztów sądowych.

TRYBUNAŁ ORZEKA:

- Artykuł 1: Decyzja dyrektora generalnego OFPRA z dnia 31 maja 2018 r. zostaje unieważniona.
- Artykuł 2: Trybunał udziela panu Mukhtarowi ABLYAZOVOWI status uchodźcy.
- Artykuł 3: Pozostałe wnioski ze skargi zostają odrzucone.
- Artykuł 4: O niniejszej decyzji zostanie powiadomiony pan Mukhtar ABLYAZOV oraz dyrektor generalny OFPRA.

Obrady odbyły się po rozprawie w dniu 29 lipca 2020 r., której przewodniczył:

- Pan Beaufays, przewodniczący;
- Pan Lagrange, osoba nominowana przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. uchodźców;
- Pan Fournier, osoba wyznaczona przez wiceprzewodniczącego Rady Stanu.

Przeczytano na otwartej sesji w dniu 29 września 2020 r.

Przewodniczący:

Sekretarz Izby:

[Pieczęć: Krajowy Trybunał ds. Azylu]

F. Beaufays

C. Piacibello

Republika zwraca się do Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie, w jakim go to dotyczy, lub do wszystkich komorników sądowych z wnioskiem w odniesieniu do środków prawnych prawa zwyczajowego przeciwko podmiotom prywatnym o zapewnienie wykonania niniejszej decyzji.

Jeżeli uważają państwo, że muszą się odwołać od tej decyzji w postępowaniu kasacyjnym, muszą państwo w terminie dwóch miesięcy złożyć odwołanie do Rady Stanu i do Sądu Kasacyjnego poprzez prawnika. Wyżej wymieniony okres wydłuża się o jeden miesiąc w odniesieniu do osób mieszkających na Gwadelupie, w Gujanie, Martynice, La Reunion, Saint-Barthelemy, Saint-Martin, Majotcie, Saint-Pierre-et-Miquelon, w Polinezji

Francuskiej, na Wyspach Wallis i Futuna, w Nowej Kaledonii oraz Terytoriach Południowych i Antarktycznych Francji oraz o dwa miesiące w odniesieniu do osób mieszkających za granicą.